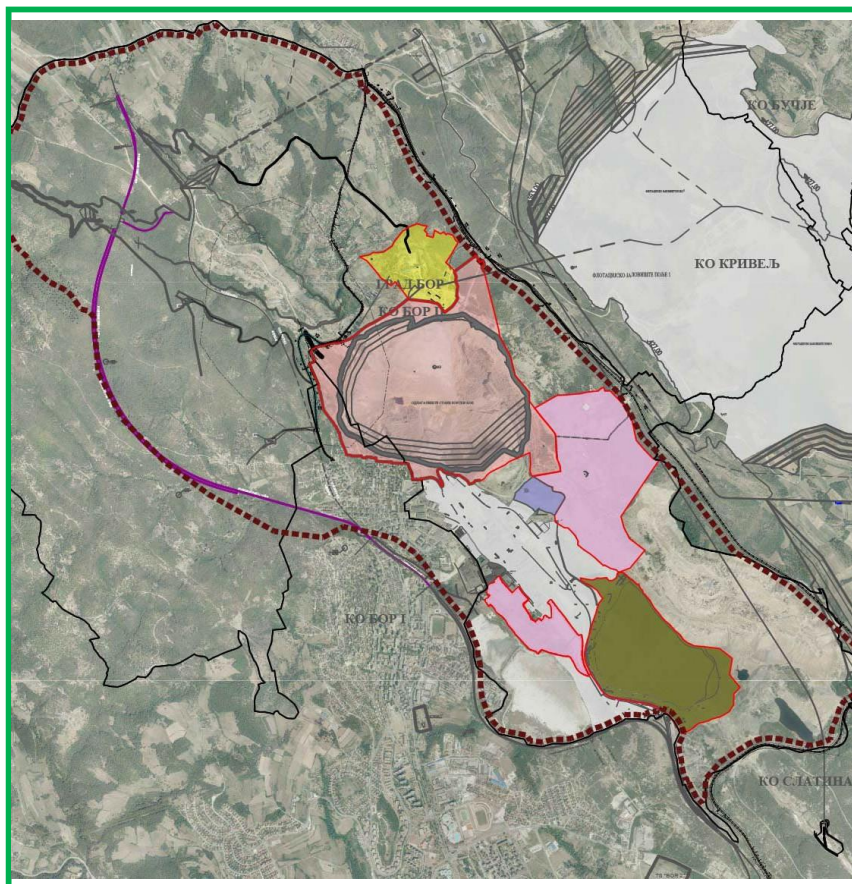

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ

塞尔维亚紫金铜业有限公司
SERBIA ZIJIN COPPER DOO

ЕЛАБОРАТ – КОНЦЕПТУАЛНИ
МАТЕРИЈАЛ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД
У
ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
РУДНИКА „ЈАМА БОР” – II ФАЗА РАЗВОЈА РУДНИКА

У Београду септембра 2026. године

ИНСТИТУТ ЗА АРХИТЕКТУРУ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ
INSTITUTE OF ARCHITECTURE AND URBAN&SPATIAL PLANNING OF SERBIA

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ РУДНИКА „ЈАМА БОР” - II ФАЗА
РАЗВОЈА РУДНИКА (у даљем тексту: Просторни план) припрема се у Институту за
архитектуру и урбанизам Србије (у даљем тексту: Институт) на основу Одлуке о
изради Просторног плана подручја посебне намене рудника „Јама Бор” - II фаза
развоја рудника („Службени гласник РС”, број 73/26) и у складу са потписаним
уговором и условима из Програмског задатка за израду Просторног плана,
одредбама закона и условима ималаца јавних овлашћења.

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ

Агенција за просторно планирање и
урбанизам Републике Србије

Привремени директор

мр Ђорђе Милић, дипл. простор. планер

ИЗВРШИЛАЦ-ОБРАЂИВАЧ

Институт за архитектуру
и урбанизам Србије

Директор

др Сања Милијић, научни саветник

НАРУЧИЛАЦ

Serbia Zijin Copper d.o.o. Bor

Генерални директор

Zhang Junyang

Координација:

Zhang Yicheng

Милан Живковић

У Београду, септембра 2026. године

САДРЖАЈ:

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ.....	1
1. ПРОСТОРНИ ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	4
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	5
3. РЕСУРСИ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА НА ПЛАНСКОМ ПОДРУЧЈУ, СТАЊЕ УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	8
4. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА - СТАЊЕ УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА НА ПЛАНСКОМ ПОДРУЧЈУ	10
5. ОСНОВНИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	11
6. ПОСЕБНА НАМЕНА ПРОСТОРА И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА.....	12
7. ПОТЕНЦИЈАЛНИ УТИЦАЈ РУДНИКА „ЈАМА БОР” II ФАЗА НА ЛОКАЛНИ СОЦИЈАЛНИ И ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ – ОПШТА РАЗМАТРАЊА	16

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

Елаборат – концептуални материјал за рани јавни увид у Просторни план подручја посебне намене рудника „**Јама Бор**” – II фаза развоја рудника је заснован на одредбама Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене рудника „**Јама Бор**” – II фаза развоја рудника („Службени гласник РС”, број 73/26, у даљем тексту: Одлука о изради). Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене рудника „Јама” у Бору - II фаза развоја на животну средину („Службени гласник РС”, број 31/26), чини саставни део ове одлуке. Обрађивач Просторног плана је Институт за архитектуру и урбанизам Србије.

Просторни план подручја посебне намене рудника „**Јама Бор**” – II фаза развоја рудника (у даљем тексту: Просторни план) ће бити урађен у складу са одредбама: Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. Закон, 9/20, 52/21, 62/23, 91/25 и 80/26), Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр. 64/15, 47/25 и 40/26), Закона о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. Године („Службени гласник РС”, број 88/10), Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, бр. 101/15, 95/18 и 40/21), Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. Закон, 72/09-др. Закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18, 95/18-др. Закон и 94/24-др. Закон), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/24), Стратегије заштите животне средине Републике Србије до 2033. године – Зелена агенда за Србију („Службени гласник РС”, број 71/26), Стратегија управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године („Службени гласник РС”, број 37/26), као и других закона и подзаконских аката, донетих одлука и стратегија од стране Владе Републике Србије, који се односе на предмет Просторног плана.

Просторним планом подручја посебне намене рудника „**Јама Бор**” – II фаза развоја рудника биће утврђене:

- (а) дугорочна концепција, решења и пропозиције просторног развоја, коришћења, уређивања и заштите (ремедијације) простора посебне намене за плански хоризонт до 2045. године; и
- (б) прва етапа за реализацију планских приоритета, односно, операционализацију дугорочних концепција и планских пропозиција за период до 2035. године.

За израду Просторног плана потребно је благовремено припремити одговарајућу студијску и техничку документацију, подлоге и друге неопходне податке.

Serbia Zijin Copper doo Bor ће финансирати израду Просторног плана и потребну документацију која се односи на рудник „Јама Бор”.

Просторни план ће садржати правила уређења и правила грађења за објекте и површине посебне намене, инфраструктурне системе и друге објекте, као и оквирну визију дугорочног просторног развоја Планског подручја за постплански период.

Плански основ за израду Просторног плана су одредбе и пропозиције Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године којим је прописано да се Просторни план Републике Србије спроводи просторним плановима подручја посебне намене; као и одредбама дела VII.1.1. „Обавезе и смернице за планску разраду” Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године (Табела 51), у коме су утврђени приоритети за

припрему и доношење планских докумената – просторних планова подручја посебне намене за подручја обимне експлоатације минералних сировина, где спада и овај рударски комплекс.

Просторни план ће бити усклађен са планским решењима и приоритетима Просторног плана подручја посебне намене Борско-мајданпечког рударског басена, који се налази у процедури припреме за јавни увид, након фазе стручне контроле нацрта, као и са другим планским документима који заузимају делове планског подручја Просторног плана, у мери и на начин који неће утицати на планирање посебне намене. С обзиром на плански хоризонт до 2045. године, Просторни план ће по потреби изменити/разрадити нека решења у Просторном плану подручја посебне намене Борско-мајданпечког рударског басена.

Приликом израде Просторног плана биће консултована обимна нормативна, студијска, планска, развојна и техничка документација, као и резултати научних пројеката и истраживања у предметној области, која се директно или индиректно односи на просторни развој Планског подручја.

За потребе израде Просторног плана неопходно је обезбедити студијску и техничку документацију нивоа претходне студије изводљивости и студије изводљивости за области:

- рударства – експлоатације и прераде минералних сировина;
- управљања животном средином; заштитом природних добара и културног наслеђа;
- управљања водним ресурсима;
- утицаја рудника на објекте и структуре у зони урушавања и слегања;
- основа за решавање социјалних питања и имовинскопрваних односа;
- других питања у вези са развојем рудника.

За потребе израде правила уређења и правила грађења за просторне целине и коридоре посебне намене неопходно је обезбедити:

- катастарско – топографски план и
- идејна решења за објекте и коридоре.

У току израде Просторног плана биће остварена сарадња са републичким, регионалним и локалним органима и организацијама имаоцима јавних овлашћења.

Планска решења и пропозиције Просторног плана биће усклађене са налазима, проценама и препорукама Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, који се у складу са законски дефинисаним процедурама израђује у фази нацрта Просторног плана (у фази планирања која обухвата Елаборат за рани јавни увид и процедуру раног јавног увида, се не израђује стратешка процена утицаја плана на животну средину).

Просторни план ће бити елабориран у две књиге:

Књига	Планска решења и планске
I:	пропозиције
Књига	Документациона основа Просторног
II:	плана:

Рефералне карте за стратешки део Плана у размери 1:25.000 су:

- Карта 1: Посебна намена простора 2035. године,
- Карта 2: Насеља и инфраструктурни системи,
- Карта 3: Природни ресурси, заштита животне средине, природног и културног наслеђа, и
- Карта 4: Карта спровођења планских пропозиција.

Детаљне рефералне карте за просторне целине и коридоре посебне намене биће у размерама 1: 5.000 или 1: 2.500. и обухватиће: детаљну намену простора, нивелацију и регулацију, основе за решавање имовинско-правних питања и заштиту животне средине.

1. ПРОСТОРНИ ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

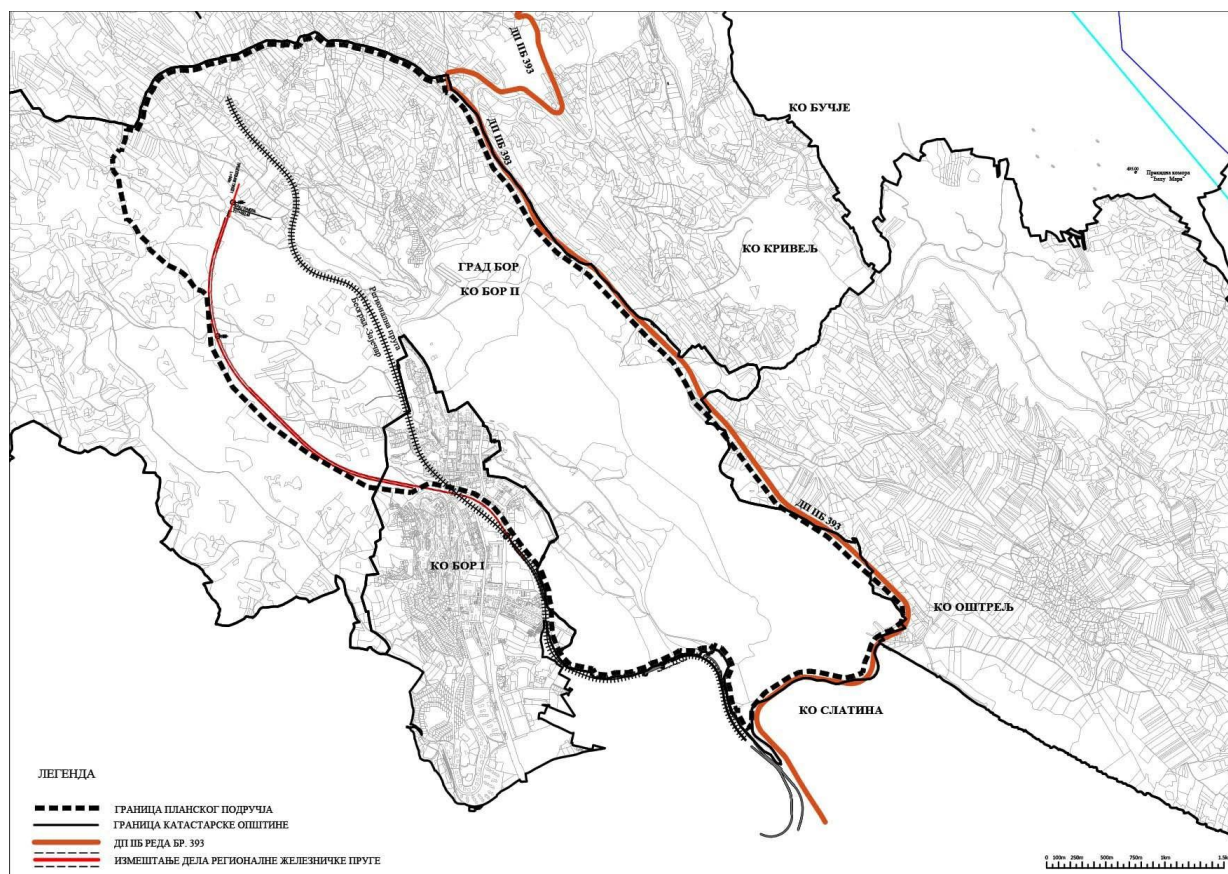
Оквирна граница Просторног плана обухвата део територије града Бора, и то: делове катастарских општина Бор I, Бор II и Оштрељ.

Планско подручје Просторног плана површине око 1.703,00 ha и обухвата простор који се налази између новог коридора железничке пруге Бор - Мала Крсна код Бора, коридора државног пута ДП II А – 393 (Бор – В. Кривељ) и границом КО Кривељ, укључујући мањи део КО Бор 2, у горњем делу слива Борске реке до коридора железничке пруге коју одређују катастарске парцеле број: КП 914 и 4440, 18391 и 18397, 2915, 2918, 2920, 2921 и 2885, 2887/1 и 2887/2, 2935, 2887/2, 4439, 3803, 3804, 3807, 3726, 3774, 3812 и 4055, 4062, 4061, 4060 и 4046/1, 4070 све КО Бор 2.

Сви рударски и рударско-металуршки комплекси и пратећи садржаји, у границама планског подручја, налазе се непосредно поред подручја градског насеља Бор.

Површина детаљне разраде ће се утврдити у изради Нацрта плана и обухватиће површине и коридоре посебне намене и евентуалне утицаје на јавну објекте и мреже јавне инфраструктуре.

Скица 1: Положај Планског подручја

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године¹ („Службени гласник РС“, број 88/10)

Према Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС), за Планско подручје је у геолошко-металогенетском погледу најзначајнија „Тимочка еруптивна зона“ у источној Србији, која има дугу традицију у експлоатацији бакра у рејону Бора и Мајданпека. Бакар се експлоатише у лежиштима с ниским садржајем метала (0,3-0,4% бакра) у руднику Велики Кривељ и и Бор.

Шумовитост Борског округа износи око 46,3%, што је значајно мање од оптималне шумовитости која износи 60,0%. Повећање површина под шумама предвиђено је на лошијим земљиштима, на просторима где је неопходна рекултивација након рударских активности, као и у зонама где је неопходна заштита ваздуха од загађења. Шуме борског округа утврђене су као доминантна станишта крупне дивљачи, тако да предстоји просторно функционално уређење ловно-узгојних центара.

У развоју саобраћајне инфраструктуре међу стратешким приоритетима после 2014. године су активности на: изградњи аутопута „Бердап 2”–Зајечар–Ниш; рехабилитацији и доградњи државних путева Марковац–Свилајнац–Деспотовац–Бор, Пожаревац–Кучево–Мајданпек–Неготин; и изградњи обилазница око Бора и Мајданпека. Планирана је ревитализација и модернизација (респективно електрификација) постојећих регионалних железничких пруга Ниш–Зајечар–Прахово и Мала Крсна–Мајданпек–Бор–Распутница 2–Вражогрнац. Аеродром у Бору је потенцијални регионални аеродром за који су неопходна улагања у полетно-слетну стазу и радио-навигациону опрему.

У енергетском сектору приоритет је повећање рационалности и ефикасности у области производње и потрошње енергије. У оквиру енергетске инфраструктуре стратешки пројекти електропреноса у периоду до 2015. године су: реконструкција ТС „Бор 2”; ДВ 110 kV „Бор 1” – „Мајданпек 1”, ДВ 110 kV „Мајданпек 3 - Петровац”, изградња ДВ 110 kV „Мајданпек 2 – Мосна” и ТС 110/x Мосна. Највећи потенцијал за коришћење обновљивих извора енергије су: дрвна биомаса, обзиром на значајнија шумска подручја у односу на остале делове Републике, као и мале хидроелектране.

Бор је сврстан у подручја загађене и деградиране животне средине. Бор (РТБ Бор група, флотацијско јаловиште Велики Кривељ) је једно од 12 издвојених најугроженијих подручја (hot spots) у Републици. Међу најзагађеније водотоке у Републици Србији спада Борска река (ван класе). Борски округ је међу областима са највећом емисијом гасова SO₂, NO_x и суспендованих честица. Највећи извор деградације и загађивања земљишта представљају експлоатација минералних сировина и неконтролисано и неадекватно одлагање индустријског отпада. Бор (рудник, млин, топионица и рафинација) преко Борске реке, Тимока и Кривељске реке потенцијално могу да изазову прекогранично загађење воде у низводним подунавским земљама (Румунији и Бугарској).

Стратешки приоритет до 2015. године је био санација и ремедијација црних тачака (hot spots), што подразумева: санацију и ремедијацију јаловишта и копова, као и

¹ У припреми је нови Просторни план Републике Србије до 2035. године, Нацрт 2023.

реконструкцију топионице² и фабрике сумпорне киселине.

2.2. Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана Тимочке крајине („Службени гласник РС”, број 51/11)

За Планско подручје најзначајније планско опредељење Регионалног просторног плана Тимочке крајине, јесте одрживо коришћење металичних и неметаличних минералних сировина, у првом реду за доказане резерве руда бакра, злата и других пратећих метала. Приоритет има увођење у производњу истражених лежишта Борска река, Церово и Чока Марин.

Интензивираће се геолошка истраживања у утврђеним перспективним подручјима, приоритетно руде бакра са пратећим елементима и злата. Извршиће се ревитализација технолошких процеса у експлоатацији и металуршкој преради металичних минералних сировина, укључујући изградњу најсавременије топионице и постројења за припрему минералних сировина, пре свега модернизацијом флотација. Експлоатација минералних сировина одвијаће се по принципу потпуности и комплексности који подразумева искоришћавање основних минералних сировина из лежишта, као и свих пратећих компоненти које се могу рентабилно екстраховати, уз посебан нагласак на бочне и подинске стене лежишта које се често могу користити као грађевинско-технички камен или у друге сврхе. Минимизоваће се техногени отпад и трансформисаће се у техногену сировину која се користи у одговарајућем производном процесу (претапање шљака из топионица, поновно третирање материјала са старих одлагалишта постојења за припрему и др). Санираће се деградиране (загађене, девастиране) површине око постојећих рударских објеката (одлагалишта из рударских радова, флотација, топионице и др.) и развијаће се пројекти који минимално угрожавају животну средину, применом тзв. „зеленог инжењерства” и „технологије без или са минимумом отпадака” и др. Приоритетна је и санација, рекултивација и ремедијација старих, затворених површинских копова, одлагалишта рударске раскривке, флотацијских јаловишта и приобаља река (која су насута наносима пиритне јаловине), у циљу заштите животне средине, спречавања ширења загађења, заштите површинских и подземних вода, нове намене простора и побољшања стандарда живљења у насељима у њиховој околини.

За Планско подручје значајна су и следећа планска опредељења:

- развој регионалних функција Бора, како би се подстакао развој центара нижег ранга у мрежи насеља планског региона;
- заштита и унапређење квалитета водотока до прописаних класа квалитета (нарочито, Борске реке и Пека);
- јачање саобраћајне позиције Бора, а тиме и региона, изградњом деонице ДП ИБ реда у функцији везе са инфраструктурним коридором Х, и увођењем Аеродрома "Бор" у систем комерцијалног ваздушног саобраћаја; и
- развој туризма у оквиру примарних туристичких дестинација Доње Подунавље (сектор Лепенски Вир-Поречки залив на подручју општине Мајданпек) и Кучајске планине (на подручју обе општине), у оквиру других туристичких простора (Црни врх, Стол, Дели Јован, Борско језеро, Брестовачка бања и др.), као и урбаних центара (Бор, Мајданпек и Доњи Милановац).

² Изграђена је нова топионица бакра у Бору (Стратегија управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године).

2.3. Стратегија управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године („Службени гласник РС”, број 37/26)

Држава (односно Влада) има правни и законски оквир, да уз поштовање свих законом дефинисаних процедура дозволи процесе истраживања и експлоатације минералних ресурса на својој територији. Управљање минералним сировинама и развој рударског сектора базирани су на три стуба одрживог рударства у контексту целовитог друштвено-економског развоја државе са економског, еколошког и социолошког аспекта.

Република Србија посвећена је усклађивању свог законодавства и јавних политика са европским и међународним стандардима, нарочито у области управљања минералним ресурсима и заштите животне средине. Национални оквир јавне политике Републике Србије у области управљања минералним ресурсима и заштите животне средине дефинисан је кроз низ усвојених кључних стратешких докумената, закона и подзаконских аката усклађених са политиком ЕУ и Зеленим планом.

Сектор рударства у Републици Србији има кључну улогу у обезбеђивању енергетских и индустријских ресурса, али његово деловање потенцијално прати утицај на квалитет ваздуха, воде, земљишта и заштићена подручја, као и стварање великих количина рударског отпада. Утицаји могу бити дугорочни, те је важно стално унапређивати стратегије за њихову контролу и минимизирање. У Бору је последњих година забележен значајан пад прекорачења граничних вредности сумпор-диоксида, а током 2023. године таква прекорачења нису забележена.

Република Србија је до 2040. године и перспективно до 2050. године институционално и економски развијена држава посвећена одрживом коришћењу минералних и других геолошких ресурса. Минерално-сировински комплекс Републике Србије је један од темеља националне економије, компатибилан са стандардима ЕУ, са минералним сектором заснованим на знању, ефикасно коришћеним минералним ресурсима уз минимизирање еколошких утицаја са циљем да се највећи део откопаних сировина прерађује у Републици Србији обухватајући финалну фазу прераде.

Стратегија управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије дефинише општи циљ као одрживо управљање геолошким истраживањима и експлоатацијом минералних сировина и других геолошких ресурса, а ради обезбеђења садашњих и будућих потреба, привредног, економског и друштвеног развоја земље.

Стратешки важни металични минерални ресурси Србије су бакар, злато, олово, цинк, сребро и литијум. Њихов развој у периоду до 2040. године са пројекцијама до 2050. године, подразумева низ активности усмерених ка повећању укупних количина стратешки важних МР, поуздано сагледавање њихових тренутних количина, квалитета и могућности економске валоризације.

Планирано је одрживо коришћење, заштита и управљање минералним сировинама и развоја рударства у Републици Србији које се заснива на планским решењима, мерама и политикама које су усмерене ка пуној интеракцији минералних сировина као необновљивог природног добра, рударства као економске делатности и планског коришћења земљишта, заштите животне средине и одрживог развоја локалних заједница.

3. РЕСУРСИ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА НА ПЛАНСКОМ ПОДРУЧЈУ, СТАЊЕ УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

3.1. Ресурси минералних сировина у региону Тимочке крајине и Борском рударском басену

Бакар је један од најстаријих познатих метала који карактеришу супериорна електро и топлотна проводљивост, антикорозивност и ковност. Ове особине га сврставају у изузетно тржишно коњунктурну робу стратешког значаја, са великом улогом у привредној и индустријској инфраструктури и преносу струје, топлоте, информација, воде. Око половине светске производње бакра користи се у електро-производњи, производњи индустријске опреме, транспортних средстава, грађевинарству, и др.

Према проценама, светски поуздане резерве бакра су око 500-600 милиона тона. Са садашњим годишњим обимом производње ове резерве су довољне за 50 година експлоатације. Производња руда бакра расте брже у односу на раст примарне производње бакра, што показује тренд коришћења руда са мањим садржајем бакра.

На конкурентност произвођача бакра највећи утицај имају производни трошкови, проценат садржаја бакра у руди, метод откопа (површински или јамски), степен продуктивности и економичности, обим јаловине, опрема, садржај пратећих компоненти (злата, сребра, титанијума, молибдена...). У светским размерама просечан садржај бакра у руди је 0,5–2% (просек 1%), иако има лежишта са >3% бакра у руди.

Град Бор располаже богатим резервама, пре свега, металичних минералних сировина (бакра и пратећих састојина) чија експлоатација траје цео један век.

Борска металогенетска зона обухвата: а) рудно лежиште бакра Мајданпек; б) минерализације бакра северно од Мајданпека; в) полиметалично (бакар, олово, цинк, злато) лежиште Чока Марин (око 13 km јужно од Мајданпека); г) рудно поље Црног Врха са више појава и рудних лежишта бакра, злата, олова, цинка, молибдена; д) рудно поље Церово-Мали Кривељ (лежиште Церово - „Цементација" Краку Бугареску, лежишта Церово - Примарно, Мали Кривељ и Кирицијски поток); е) рудно поље Бор: Централни Бор (најважнија рудна тела са минералима бакра, златом, сребром, селеном, платинским металима, германијумом и др.); лежиште бакра Велики Кривељ; лежиште бакра Брестовац (садржи бакар и цинк), лежиште бакра „Борска река“; лежишта руда гвожђа (лимонит, мање гетит и сасвим ретко хематит) у простору Гамзиград - Метовница; лијаска лежишта кварцних пешчара (Доња Бела Река) и др.

3.2. Лежиште „Борска река“ и рудник „Јама Бор“

У централном делу Борског лежишта, у склопу Тимочке еруптивне области, хидротермалне зоне где су уочене и регистроване обимне појаве орудњења бакра, одвија се више од 120 година подземна и површинска експлоатација. Борско лежиште припада магматском луку Апусени - Банат -Тимок - Средњогорје (АБТС), најзападнијем делу алпско-карпатског орогенског појаса, где се налазе нека од важнијих лежишта злата и бакра у свету, односно лежишта порфирског бакра (и злата), високосулфидна епитермална лежишта и скарновска лежишта.

Терен у коме је у горњој креди формирано Борско лежиште, поред разних варијетета бакроносних руда, сачињавају андезити, андезитски, дацитски и дацито-андезитски пирокластички, конгломерати и пешчари, квартарни алувијални наноси и други

различити стенски материјали. Све наслаге се везују за период горње креде.

Рудно тело „Борска река“, које је највеће у борском лежишту руде бакра, залеже на великој дубини, а садржај бакра у руди је релативно низак, али расте са дубином, што све отежава избор методе откопавања.

Према размерама, порфирско орудњење лежишта „Борска река“ припада категорији лежишта великих размера. Његов генерални правац пружања је СЗ–ЈИ, а залеже према југозападу под углом 45-55°. Према до сада формираном блок моделу лежишта, прва мања површина лежишта, у контури граничног садржаја 0,3 % Cu, појављује се у хоризонталном пресеку на нивоу K+25 m, док се задња интерпретирана површина лежишта налази на хоризонталном пресеку на нивоу K-995 m. Вертикални интервал минерализације (садржаја изнад 0,3 % Cu) прелази 1000 m.

Према Правилнику о класификацији и категоризацији резерви чврстих минералних сировина и вођењу евиденције о њима („Службени гласник СФРЈ“, број 53/79), истражни део порфирске минерализације бакра и злата (ниво-950 mnv), у лежишту бакра и злата „Борска река“ је категорисан као геолошке резерве А, Б и Ц1 категорије, у количини: 680.702.399 t, односно 83.492.100 t резерви А категорије, 274.274.100 t резерви Б категорије и 322.936.199 t резерви Ц1 категорије. Њихов процентуални однос је 12,275% резерви А категорије, 40,29% резерви Б категорије и 47,24% Ц1 категорије.

Прорачунате предложене билансе резерве износе 633.768.300 t резерви А+Б+Ц1 категорије, односно 80.298.001 t резерви А категорије, 255.916.499 t резерви Б категорије и 297.553.499 t резерви Ц1 категорије. Њихов процентуални однос је 12,67% резерви А категорије, 40,38% резерви Б категорије и 46,95% Ц1 категорије.

У односу на истражну порфирску минерализацију бакра и злата укључујући и потенцијалне резерве С2 категорије до нивоа -950 mnv, учешће резерви А, В и С1 категорије у укупним геолошким резервама је 9,36% резерви А категорије, 30,75% резерви Б категорије и 23,69% С1 категорије, односно, у резервама које се билансирају је 9,00% резерви А категорије 28,69% Б категорије и 33,36% резерви С1 категорије. Процентуално учешће внбиланских резерви износи 5,26% А+В+С1 категорије.

Укупне количине и квалитет предложених билансних резерви у порфирском лежишту „Борска река“, који су обрађене овим Елаборатом, приказане су у Табели 1.

Табела бр. 1: Преглед предложених билансних резерви у порфирском лежишту „Борска река“, до нивоа -800 mnv у контури минималног економског садржаја 0,3% Cu

Категорија	Резерве	Cu	Au	Ag	Mo	S	Cuekv
	(t)	(%)	(g/t)	(g/t)	(g/t)	(%)	(%)
A	80.298.001	0,566	0,196	1,362	5,019	7,576	0,685
B	255.916.801	0,534	0,193	1,391	4,812	7,576	0,652
C1	297.553.499	0,554	0,206	1,480	5,451	7,301	0,681
A+B+C1	633.768.300	0,547	0,200	1,429	5,138	7,447	0,670

4. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА - СТАЊЕ УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА НА ПЛАНСКОМ ПОДРУЧЈУ

4.1. Постојећа намена простора

Постојећи и планирани објекти и садржаји (површине) намењене рударским активностима приказани су кроз оријентационе површине у следећим табелама:

Табела бр. 2: Биланс намене простора - ТИР

Функционална целина	Претежна намена	Површина (ha)
1	Припрема сировина	3,28
2	Систем топљења - зона Топионице пречишћавање гасова FSF, PSC, анодна рафинација, одсумпоравање гасова	10,80
3	Електрорафинација - Систем електролизе Електролиза	5,81
4	Производња сумпорне киселине - пречишћавање гаса, пречишћавање отпадне киселине, солдификација, складиште сумпорне киселине	5,20
5	Систем прераде шљаке	2,20
6	Пратећи садржаји и постројења	17,28
7	Опште уређење и саобраћај Интерне саобраћајне површине	18,09
-	Рекултивисане површине /са Енерганом	18,22
УКУПНО		80,88

Табела бр. 3: Биланси намене простора – рудник „Јама”

Назив	површина / ha
Рудно двориште	38,02
А. Пуњење и згушњавање јаловине	0,94
Б. Одлагање и хлађење јаловине	3,17
В. Зона постојећег и новог сервисног окна	17,85
Г. Централно постројење за пречишћавање рудничких вода	12,00
Уређени платои са приступним саобраћајницама	2,51
ТС "Јама рудник"	1,55
Л1 Ветрено окно 1	4,65
Л2 Ветрено окно 2	20,00
Укупно:	62,73

Табела бр. 3.1: Биланси намене простора – портал нископа

Назив	површина / ha
1.2. Зона портала нископа са уређеним извозним комплексом рудника	6,44

Табела бр. 4: Биланси намене простора – флотација Бор

Назив	површина / ha
Флотација Бор	
1. Локација нове флотације	7,30
2. Локација постојећег производног система	11,26
Укупно:	18,56

Табела бр. 4.1: Биланси намене простора

Назив	површина / ha
Флотацијско јаловиште РТХ	
Укупно:	75,97

Табела бр. 5: Биланси намене простора – одлагалиште јаловине

Назив	површина/ha
2.3. Одлагалиште јаловине борски коп	
А. Контура одлагалишта на површини терена	123,05 ha
Б. Коридор транспортне траке	14,20 ha
В. Појас заштитног зеленила	54,90 ha
Укупно:	192,15 ha

Коначне површине ће бити дефинисане у Нацрту плана.

Планско подручје обухвата и део градског насеља Бор – МЗ „Север“ и МЗ „Центар“ као и приградско насеље Брезоник, која ће бити једним делом у зони урушавања и слегања изнад јаме.

У обухвату Планског подручја налазе се још старо одлагалиште јаловине, депонија градског комуналног отпада Бор, теретна железничка станица, саобраћана енергетска и друга инфраструктура и пратеће рударске намене и активности.

5. ОСНОВНИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основни циљ израде Просторног плана је обезбеђење услова за укупни одрживи просторни развој обухваћеног подручја, рационалну експлоатацију лежишта минералних сировина и других ресурса у лежишту, као и за неутралисање или ублажавање негативних просторних, еколошких и социоекономских последица експлоатације и прераде минералних сировина.

Посебни циљеви израде Просторног плана и развоја Планског подручја су:

- обезбеђење несметаног/правичног приступа лежишту минералне сировине;
- обезбеђење технолошких, финансијских и других услова за ефикасну експлоатацију лежишта;
- унапређење прераде минералне сировине;
- обезбеђење институционалних, организационих и нормативних претпоставки за ефикасно и одрживо решавање имовинско-правних проблема;
- одрживо решавање социјалних и социоекономских проблема;
- контрола негативних утицаја на окружење и ревитализација и рекултивација деградираног простора;
- обезбеђење веће интегрисаности подручја и повећање мобилности фактора производње и развоја рационалним инфраструктурним повезивањем, реконструкцијом постојећих инфраструктурних система, побољшањем њиховог функционисања и изградњом нових објеката; један од важних циљева из овог опсега јесте и просторно интегрисање рударско-металуршког комплекса са осталим деловима привреде и минимизирање негативних ефеката на окружење;
- неутралисање развојних конфликта и негативних екстерних ефеката (промена структуре и просторна дисперзија капиталних инвестиција, усмеравање позитивних екстерних ефеката у смањење деградације природе, као и у њену ревитализацију, обнављање и уређење простора, рационално искоришћавање

- ресурса, унапређење технологије и сл.);
- обезбеђење јавног здравља, заштита квалитета средине и квалитета живљења (обезбеђење, у складу са реалним друштвеним могућностима, прихватљивих еколошких и амбијенталних стандарда, као и општег нивоа друштвеног стандарда);
 - управљање водним ресурсима на Планском подручју – очување постојећих водотока, и коришћење воде из Борске и Кривељске реке;
 - управљање енергетским билансима (и на локалном нивоу), изградња нове енергетске инфраструктуре услед планираног скока потрошње електричне енергије у рудничким капацитетима;
 - управљање транспортним токовима производа;
 - обезбеђење сигурности од природних и створених деструктивних утицаја (уграђивање у планске концепције и решења критеријума сигурности који ће допринети смањивању ризика у ванредним околностима, као и смањењу повредивости рударско-металуршког система, техничких комуналних система, природне средине и др.).

6. ПОСЕБНА НАМЕНА ПРОСТОРА И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

6.1. Посебна намена простора

У складу са чл. 13. став 3. Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, основна посебна намена у зонама рударских активности обухвата три категорије:

- (1) основне рударске активности;**
- (2) претежне (пратеће) рударске активности, и**
- (3) зону потенцијалног развоја рударских активности.**

Зона основних рударских активности обухвата: постојеће и планиране рударске објекте са зоном утицаја, интерну инфраструктуру, истражне рударске радове и друге рударске активности.

Зона претежних (пратећих) рударских активности обухвата: прераду минералне сировине: дробљење, млевење, флотацију и транспорт минералне сировине, јаловине, технолошке воде и сл, депоније рударског и флотацијског отпада; интерне саобраћајнице и друге инфраструктурне објекте; складишта и магацине; одбрану од површинских и подземних вода; пречишћавање отпадних вода; припрему деградираног простора за рекултивацију; систем за мониторинг и др.

Зона потенцијалног развоја рударских активности подразумева могућност проширења рударских активности на одобрено истражно подручје које може да буде од интереса за развој и функционисање рударског комплекса. Планска решења за ову зону утврђују се накнадно у посебном планском документу.

6.2. Подела планског подручја на просторне целине и коридоре посебне намене

Планско подручје Просторног плана површине око 1.703,00 ha може се поделити на следеће просторне целине и коридоре посебне намене:

- подземни рудник „Јама“ са пратећим објектима и интерном инфраструктуром;
- део постојећег и измештеног коридора железничке пруге Бор - Мала Крсна код Бора;
- погон / постројења за прераду руде (стара и нова флотација са пратећим објектима и интерном инфраструктуром);

- флотацијско јаловиште РТХ;
- депонија рударског отпада – старо јаловиште;
- стари борски коп – одлагање јаловине;
- металуршко – индустријски комплекс – ТИР;
- део градског насеља Бор (МЗ Север и МЗ Центар);
- приградско насеље Брезоник;
- горњи слив Борске реке са малим акумулацијама и
- друге површине и намене.

6.3. Принципи просторног развоја

Основни принципи просторног развоја на Планском подручју су:

- промоција одрживог просторног развоја;
- рационално коришћење постојећих ресурса и инфраструктуре;
- смањење загађивања и прилагођавање климатским променама;
- инклузивност - антиципирање и партиципација широког круга актера и грађана у креирању и управљању променама у домену економије и социјалног развоја;
- хоризонтална и вертикална интегрисаност политика; економско-тржишна оправданост и рента-билност;
- просторно-еколошка усклађеност; спајање потреба и могућности (локационих захтева и локационих услова);
- социјална прихватљивост локације;
- промоција еколошког квалитета; локационо-еколошка селективност и локациона компатибилност програма;
- компатибилне намене за различите активности;
- управљање транспортом и повећање приступачности;
- енергетска ефикасност;
- одрживост у планирању, уређењу и коришћењу простора; корпоративна, социјална и еколошка одговорност и др.

6.4. Концепт развоја рудника „Јама” у Бору – II фаза развоја рудника

Утврђене количине рудних резерви у лежишту, као и количина билансних резерви у домену порфирске минерализације бакра и злата су импозантне са резервама бакра и злата у борском лежишту и осталим лежиштима Тимочког комплекса (Мајданпек, Велики Кривељ и др.). Садржаји бакра и злата у билансним резервама су средњи до високи, на нивоу светских лежишта бакра овог генетског типа, а у појединим деловима минерализације и знатно више. Иако руда, у целини посматрано, у порфирској минерализацији има релативно ниске садржаје бакра и злата и налази се на великим дубинама од површине терена, треба нагласити да укупне резерве метала (Cu и Au) у њој премашују до сада експлоатисане резерве из борског лежишта.

Применом савремених метода експлоатације, које се примењују код овог типа лежишта у свету, ове резерве добијају пун економски значај.

У садашњој фази развоја рудника „Јама“ рударске активности се одвијају путем подземне експлоатације на дубини до К-235 m н.в.

У другој фази развоја рудника „Јама“ силази се на веће дубине до К-455 m н.в. где ће бити у примени откопна метода са зарушавањем која ће имати за последицу урушавање и слегања тла изнад подземних радова на откопавању.

С обзиром на простирање лежишта „Борска река“ и дужину подземних ходника

рудника, од потенцијалног слегања и урушавања тла биће угрожена деоница регионалне железничке пруге (па је предвиђено измештање дела пруге), део градског насеља Бор, приградско насеље Брезоник, постојећи јавни пут („Авалска улица“) и др. У другој фази развоја рудника „Јама“ доћи ће до значајног повећања производње руде бакра (18.000.000 t/год.) што ће захтевати изградњу нове рударске инфраструктуре и пратећих објеката на површини, изградњу нове флотације и др. Флотацијски отпад ће се транспортовати до флотацијског јаловишта „Велики Кривељ“.

Према оквирним проценама Serbia Zijin Copper doo Bor на основу тренутно расположивих података и извршених прелиминарних анализа, очекује се да угао зоне утицаја на површину терена буде између 60° и 65°, за фазу развоја рудника до дубине од 455 m. То ће захтевати измештање само насеља Брезоник. Силазак рударских активности на већу дубину захтева темељна истраживања могућих утицаја рудника на делове насеља и инфраструктуру укључујући део градског насеља Бор.

Перспектива развоја рудника „Јама“ до дубине од -800 m није предмет Просторног плана.

Прва производња планирана је у шестој години. Пуни капацитет износи 18 милиона t руде годишње. Након достизања пуног капацитета, предвиђено је да остане константан до последње године века експлоатације лежишта, који износи 41 годину.

Табела бр. 6: Структура и динамика капацитета производње

Година	0-5 год.	6-10 год.	11-32 год.	33-35 год.	36-40 год.	41 год.	Укупно
Влажна руда (t)	Припрема нивоа к-550	3.300.000 t ниво к-550	18.000.000 t ниво к-550	18.000.000 t ниво к-550 и припрема нивоа к-750	18.000.000 t ниво к-750	15.027.465 t ниво к-750	571.527.465 t

Применом откопне методе са зарушавањем, процес зарушавања се наставља у стенском масиву који се налази изнад рударских радова. Тај процес се често манифестује и на површини терена у виду деформација које могу угрозити објекте и инфраструктуру у зони утицаја рударских радова. Због тога је важно да се пре почетка откопавања са максимално могућом тачношћу изврши процена утицаја подземних рударских радова на површину терена. У процесу померања поткопаног терена, у зависности од обима померања, јављају се различите зоне са различитим манифестацијама процеса померања на површини терена.

6.5. Заштита животне средине

У даљој разради планских решења и техничке документације, поред обавезне стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину и студија утицаја на животну средину за појединачне пројекте, планира се примена упоредног приступа у избору меродавних параметара за квалитет ваздуха, вода, земљишта, буку и управљање отпадом, са сагледавањем прописа Републике Србије и најбољих признатих европских и међународних решења. Као принцип планирања примениће се строжи критеријума, када су они повољнији за заштиту животне средине и здравља људи. Мере заштите животне средине биће детаљно разрађене за сваки појединачан пројекат и имплементиране у планске решења.

У свим фазама истраживања, изградње, прераде, управљања отпадом, транспорта руде и затварања рудника, биће примењиване обавезујуће опште, организационе и посебне мере заштите животне средине на Подручју плана, утврђене у складу са

прописима Републике Србије и међународним стандардима.

Заштита животне средине и управљање рударским отпадом обухватају:

- интегрални приступ управљању животном средином и ризицима;
- успостављања система управљања заштитом животне средине и његово усклађивање са управљањем животном средином на републичком и локалном нивоу;
- континуални мониторинг;
- концепт минималног загађења и енергетске ефикасности;
- доследна примена прописа у области заштите животне средине и принципа из Архуске конвенције;
- заштита здравља и живота запослених и становника;
- заштита ваздуха;
- заштита површинских и подземних вода;
- спречавање деградације и заштита земљишта од загађивања;
- заштита од буке и потреса приликом транспорта, рада механизације и минирања у руднику;
- успостављање система управљања рудничким отпадом уз строогу контролу одлагања рударског отпада и заштите од опасних материја;
- примена најбољих доступних техника у рударству и управљању рударским отпадом;
- контрола примене опасних материја и замена опасних материја безопасним или мање опасним;
- примена превентивних мера за спречавање технолошких акцидентата;
- усклађивање производних процеса са заштитом природе и биодиверзитета; и
- план рекултивације и затварања рудника.

6.6. Визија просторног развоја Планског подручја у постпланском периоду

Убрзано исцрпљивање неких необновљивих ресурса као и континуирана деградација животне средине, имаће за последицу: 1) настојања да се обезбеди супститут или омогући репроцесирање дефицитарних сировина; и 2) примену технологија које ће смањити деградацију природне средине, ублажити социјалне и друге конфликте и убрзати ревитализацију простора у зони експлоатације и прераде сировина; појаву нових материјала и финалних производа са новим својствима и функцијама који могу променити конвенционалне оквири живота и рада и направити револуцију у рударству, грађевинарству, изградњи насеља и уређењу територије.

У непосредној будућности, у области производње и прераде бакра приоритет је смањење емисије CO₂ (и других еквивалената, нпр. SO₂) и достизање „нулте“ емисије CO₂. Произвођачи ће морати да плате захватање, транспорт и складиштење угљеника.

Критеријуми заштите животне средине и критеријуми одрживог развоја биће у потпуности заступљени у планирању укупног развоја, организације и уређења простора и одлучујуће ће утицати на избор циљева, решења и приоритета. Посебна пажња биће посвећена очувању демографских потенцијала, историјског и културног наслеђа и заштити природе, посебних амбијенталних целина и пејзажних вредности простора, затим санацији постојећих и обликовању (архитектури) нових простора, уређењу рекреативних површина и др.

Развој информационих технологија и телекомуникација допринеће убрзаном трансферу информација, уклањајући тако проблем просторне и временске дистанце.

Планска предвиђања за дужи временски период су у великој мери непоуздана, како

због бројних непознаница и тешкоћа у предвиђању за будућност, тако и због ограничених могућности коришћења прогноза из постојеће студијске и друге документације. Нужно је ипак, сагледати неке аспекте дугорочног развоја, како би садашњи развој могао да буде усмераван ка будућности са потребном мером рационалности.

Просторни развој Планског подручја у будућности сагледава се као простор који је интегрисан у шири простор Србије, као и у непосредно и шире регионално и европско окружење.

На основу резултата истражних радова предузетних последњих 10-15 година и урађених студија разматрани су могући правци будућег просторног развоја рударских активности у постпланском периоду на подручју града Бора. У тим подручјима могу се предвидети могући оквирни сценарији развоја и планског уређења простора после 2045. године. Експлоатација нових лежишта ће имати утицаја на измештање (делова) насеља, као и привредних, инфраструктурних и других објеката и покренути бројне дилеме о приоритетима просторног развоја у тим подручјима и начинима решавања конфликта између рударства и других области развоја.

Према прелиминарним проценама, рудни потенцијали на подручју Града Бора су са геолошко-економског становишта веома значајни и уз потврду: рударско-технолошких, еколошких и осталих услова могуће је отварање нових рудника.

7. ПОТЕНЦИЈАЛНИ УТИЦАЈ РУДНИКА „ЈАМА БОР” II ФАЗА НА ЛОКАЛНИ СОЦИЈАЛНИ И ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ – ОПШТА РАЗМАТРАЊА

Утицај стратешког рударског пројекта на одрживи развој је од приоритетног значаја за локалну заједницу. Директан економски утицај стратешког пројекта укључује промену производног потенцијала привреде што утиче на локалну заједницу и благостање као и дугорочне перспективе за развој.

Директни економски утицаји, као и утицај тржишта углавном се фокусирају на новчане токове рударских улагања, често се мере као вредност трансакција између рударске компаније и њених стејкхолдера. Директна економска вредност, створена и дистрибуирана, укључује повећање прихода локалне заједнице (раст бруто друштвеног производа, раст локалног буџета), оперативне трошкове, накнаде запослених, раст запошљавања, донације и друге инвестиције у локалној заједници, друге зараде и исплате капиталним добављачима и владама. Рударски пројекат остварује знатне утицаје на националну и локалну економију преко фискалних и нефискалних извора који се остварују на локалном подручју, или се делимично трансферишу из републичког буџета локалним самоуправама. Од посебног значаја за локални ниво су приходи од накнада: за загађивање животне средине, коришћење минералних сировина; од коришћења вода; промене намене пољопривредног и шумског земљишта; и др. У директне утицаје могу се уврстити користи рударске компаније у погледу финансијске помоћи добијене од државних власти (нпр. субвенције за запошљавање, разне олакшице), као и подршка изградњом капиталне инфраструктуре (нпр. железничке, путне, водне).

Индиректни економски утицаји обухватају утицаје финансијских трансакција и протока новца између стратешког пројекта рударске компаније, њених стејкхолдера и других актера. Такође, укључује компензације локалним заједницама у оквиру споразума о коришћењу земљишта (не обухвата куповину земљишта),

пољопривредног земљишта и катастарског прихода у веку експлоатације, односно до повраћаја у продуктивну намену. Улагања рударске компаније подразумевају добровољна улагања средстава у локалну заједницу. Ова улагања укључују доприносе у добротворне сврхе, невладине организације и истраживања (не односе се на комерцијална истраживања и развој компаније), средства за подршку инфраструктури и социјалним програмима (нпр. уметничке и образовне догађаје).

Ове инвестиције не укључују инфраструктуру коју примарно захтевају пословне потребе компаније или олакшавају пословне активности компаније. Калкулације инвестиција могу да укључе

„социјалну инфраструктуру“ као што су школе, вртићи, учешће у изградњи здравствених, друштвених, културних, или сличних установа.

Индиректни економски утицаји укључују додатне утицаје генерисањем новчаних токова у економији, резултат су трансакција (понекад немонетарног типа) и важан аспект улоге компаније у друштвено-економским променама, нарочито у земљама у развоју као што је Србија. Индиректни утицаји показују услове и изазове за развој репутације компаније, као и могућности за проширење приступа тржишту или обезбеђењу друштвених дозвола за рад. Ови утицаји су значајни за начин управљања, процене и извештавања о пројекту у погледу односа са локалним заједницама и/ или регионалном економијом.

Могући посредни утицаји:

- примену спољних мерила и приоритета као што су међународни стандарди, протоколи и политичке агенде;
- повећања ефикасности других програма и пројеката везаних за локалну заједницу;
- допринос решавању питања пресељења; избегавање спорова који се односе на коришћење земљишта, уважавање права локалне заједнице; успостављање прихватљивих механизма за решавање спорова који се односе на коришћење земљишта и сл.;
- програме социјалне подршке за околна насеља са специфичним темама: демографски развој, образовање, здравље, подстицај локалне економије, радни односи, услови рада, власништво над земљиштем, екосистемски аспекти, саобраћај и саобраћајна инфраструктура;
- потенцијални утицај у креирању јавних политика, лобирању, укупним финансијским трансакцијама и/или укупним доприносима институцијама државе и локалне самоуправе и др.

7.1. Усклађивање развоја рударства и просторног развоја на подручју града Бора

Према подацима Министарства рударства и енергетике претежни део територије Града Бора покривен је издатим истражним и експлоатационим правима за лежишта минералних сировина. По правилу, приликом издавања истражних и експлоатационих права искључују се заштићена подручја природних добара и вредног културног наслеђа. То се не односи на градска и сеоска насеља, туристичка подручја, инфраструктурне системе, водне, пољопривредне и шумске површине и др. С обзиром да рударске активности имају велики утицај на просторни развој, неопходно је конфликте у коришћењу простора решавати правовремено кроз синхронизован рад на планирању развоја рударства и просторном развоју.

Долазак компаније Zijin Mining у Бор са амбициозним плановима за развој рударских активности, вишеструког повећања производње бакра, злата и других минерала, као и евентуалног отварања нових рудника од стране других рударских компанија, условиће пресељење дела градског насеља Бор и делова приградских и сеоских насеља. То

указује на потребу утврђивања дугорочне стратегије развоја рударства у Борском рударском басену у складу са принципима одрживог развоја и принципима циркуларне економије имајући у виду постојање (опстанак) насеља, услове/квалитет живота становништва, развој других привредних делатности, инфраструктурних система, заштиту животне средине, природних добара и културног наслеђа и др.

Потешкоће у изналажењу прихватљивих решења за пресељење домаћинстава из Кривеља и избору локације за изградњу новог насеља, указују да постоји много сложенији проблем у усклађивању будућег развоја рударских активности са развојем других делатности, насеља, инфраструктурних система и других аспеката развоја који су од значаја за одрживи развој јединица локалне самоуправе.

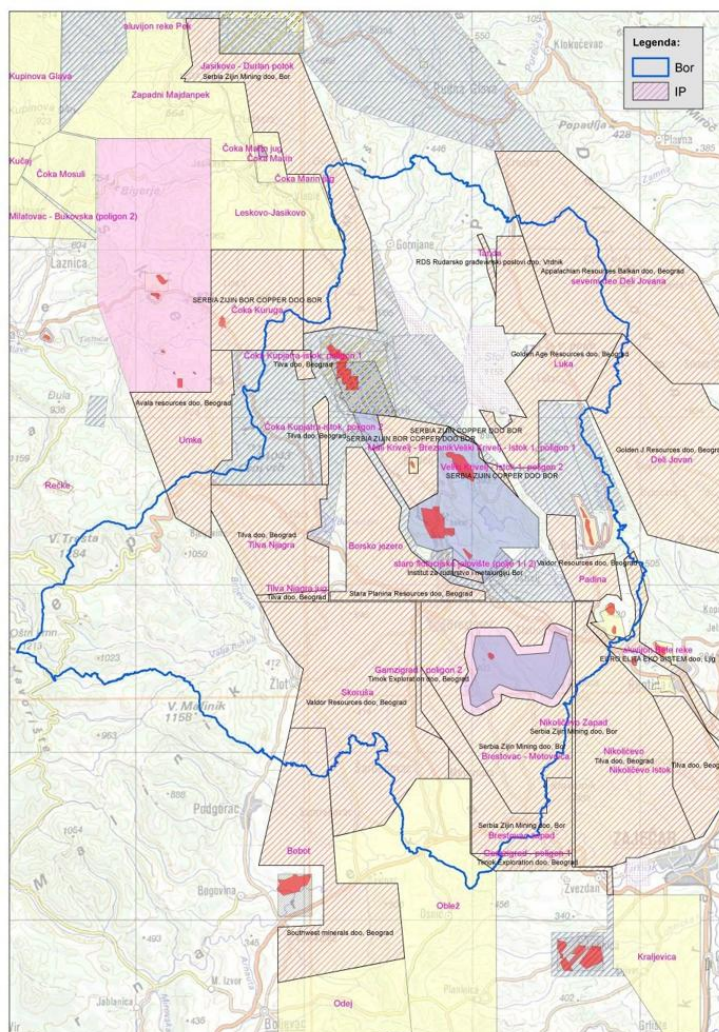
Просторни развој на подручју Града Бора у досадашњем периоду континуирано је усмеравао одговарајућим планским и другим документима. Актуелни просторни и урбанистички планови омогућавају изградњу у оквиру утврђених грађевинских подручја у градском и свим приградским и сеоским насељима независно од издатих истражних и експлоатационих права. То је неодрживо стање. Неопходно је пронаћи модел који омогућује одрживи развој рударства у коегзистенцији са одрживим просторним развојем.

Обезбеђење прихватљивих услова за живот и рад становника и заштита њихових грађанских и имовинских права је уставна обавеза државе.

Становништво има право на благовремену и потпуну информацију о будућим рударским активностима и могућим утицајима на постојећа насеља и услове егзистенције становништва.

Реализација обимнијих пресељења није могућа без јасног просторног одређивања подручја која би у будућности могла да буду заузета рударским активностима а који део подручја ће се разервисати за насељавање и проширење постојећих насеља.

Скица 2: Приказ издатих истражних и експлоатационих права на подручју Града Бора

Простор резервисан за изградњу нових насеља за домаћинства која се пресељавају из зоне рударских активности

На основу досадашњих консултација носилаца пресељења и представника надлежних државних органа утврђен је шири простор за пресељење Кривеља, Оштреља и (делова) других насеља, укупне површине 19,30 km² – за сеоски тип сртановања. У оквиру овог простора идентификоване су три локације (А, Б и В), свака по 120,00–140,00 ha. На локацији под „А“, за коју су се начелно изјаснила домаћинства Кривеља, може да се обезбедити око 280 нових парцела, а на локацијама под Б и В оквирно по 250–300 грађевинских парцела.

За **групно пресељење** предложене су следеће локације:

- (1) локација на тромеђи КО Шарбановац, КО Брестовац и КО Злот 4 на подручју Града Бора – сеоски тип становања за 250–300 парцела, површина парцеле 20–30 ари /просечно 25 ари/; и
- (2) локација на градском подручју Бора у зони насеља Бор 2 у VI просторној целини или V просторној целини – градски тип становања, површина парцеле 5–7 ари /просечно 6 ари/.

У стратешком делу Просторног плана овај простор се резервише за будуће насељавање домаћинства угрожених рударским активностима.

Урбанистичким решењем за локације новог насеља резервише се простор за

досељавање домаћинстава из Кривеља, Оштреља и (делова) других насеља угрожених рударским активностима.

Детаљнији опис и границе локација за групно пресељење биће утврђени у програмима пресељења након спровођења анкете у Кривељу, Оштрељу и другим насељима.

Изабрана локација(е) биће детаљно анализирана са становишта просторних, геомеханичких, климатских и других услова.

Предвиђено је да ново насеље на изабраној локацији буде потпуно комунално опремљено (укључујући формирање и изградњу новог гробља) и да се изграде објекти јавних служби. Локација за групно пресељење домаћинстава биће уређена кроз поступак утврђивања јавног интереса и спровођења експропријације. Власници објеката, земљишта и других непокретности на новој локацији остварују иста права у поступку експропријације њихове имовине која су утврђена Програмским основама, укључујући и доделу уређене грађевинске парцеле у новом насељу уколико се за то одлуче.

Треба имати у виду да је за цео поступак групног пресељења и изградње новог насеља потребно најмање пет година, а да се самостално пресељење може реализовати у краћем року у зависности од изабране локације за пресељење домаћинстава.

Локације за самостално пресељење могу се идентификовати у постојећим планским документима

1) План генералне регулације градског насеља Бор обезбеђује плански основ, односно, локације за изградњу породичних и вишепородичних зграда и то у:

- (1) Шестој просторној целини, у зони око другог допунског градског центра, простор предвиђен за вишепородично и породично становање, грађевинске парцеле за изградњу породичних стамбених зграда величине од 5,0 – 7,0 ари (насеље „Бор 2“);
и
- (2) Петој просторној целини, у зони око првог допунског градског центра, локације за вишепородичну стамбену изградњу и грађевинске парцеле за породичну стамбену изградњу величине 5,0 – 7,0 ари.

За зоне првог и другог допунског градског центра потребно је донети планове детаљне регулације или урбанистичке пројекте.

Такође, на просторима/локацијама за породичну изградњу потребно је спровести поступак препарцелације у складу са Законом.

2) Просторни план општине Бор обезбеђује плански основ и локације за породичну стамбену изградњу у сеоским насељима на основу „шематских приказа“, а ван грађевинских подручја сеоских насеља на пољопривредном земљишту изградњу стамбених и пољопривредних објеката на основу „општих правила уређења и грађења“.